OBČINA LAŠKO
Ž U P A N
Mestna ulica 2, Laško

Številka: 711-01/2009
Datum: 9. 5. 2011

O B Č I N S K I S V E T

Predlagam, da občinski svet na seji obravnava naslednjo

ZADEVO: INFORMACIJA O ARBITRAŽNI ODLOČBI MED OBČINO LAŠKO TER WTE WASSERTECHNIK GMBH ESSEN IN STORITVENIM PODJETJEM LAŠKO D. O. O

Gradivo pripravil: Urad za GJS, okolje in prostor

Predstavnik predlagatelja na seji: Tomaž Novak, vodja urada za GJS, okolje in prostor

Gradivo so obravnavali:
- Odbor za gospodarski razvoj občine Laško, z dne 16. 5. 2011
- Odbor za komunalne dejavnosti, z dne 12. 5. 2011

Pristojnost in pravna podlaga:
- 21. člen Statuta Občine Laško (Ur. list RS, št. 99/07, 17/10).

Predlog sklepa:
1. **Občinski svet Laško sprejme informacijo o arbitražni odločbi med Občino Laško ter WTE Wassertechnik GmbH Essen in Storitvenim podjetjem Laško d.o.o.**

Obrazložitev:

Pred kratkim smo prejeli arbitražno odločbo SA 5.6-2/2009 z dne 22.4.2011, s katero je arbitražni senat v celoti ugodil tožbenemu zahtevku koncesionarju WTE in družbi Storitveno podjetje Laško d.o.o. Odločitev je bila nasprotna pričakovanjem občine, saj je Občina Laško v tem postopku podala več sklopov argumentov, ki morali zadostovati za zavrnitev tožbenega zahtevka. Ker ste bili o dosedanjem poteku večinoma že seznanjeni, vam v nadaljevanju podajamo razlago utemeljitev, dokazov in nadaljnjih ukrepov Občine Laško. Prav tako imate v prilogi tudi **Arbitražno odločbo SA 5.6-2/2009 z dne 22.4.2011.**

Senat je v zvezi z zahtevkom koncesionarja do občine zavrnil vse argumente Občine Laško, ki jih je mogoče razdeliti na naslednje:

1. ARBITRAŽNA ODLOČBA

1.1 Koncesionar ni v celoti izpolnil svoje obveznosti zgraditi kanalizacijsko omrežje

Senat v svoji odločbi ugotavlja, da pogodbeno razmerje ni bilo oblikovano tako, da bi koncesionar smel zaračunavati svoje storitve šele po končanju celotnega projekta (točka 30

obrazložitve) temveč s pridobitvijo uporabnega dovoljenja za čistilno napravo. Senat med drugim ugotavlja, da je bilo na tiskovni konferenci objavljeno, da je izdelanega približno 25% omrežja. Glede na stališče senata je torej povsem vseeno, ali je koncesionar zgradil kaj kanalizacijskega omrežja ali nič. Četudi ne bi zgradil niti enega metra kanalizacijskega omrežja, bi po oceni senata še vedno smeli zaračunavati polno ceno čiščenja odplak, ki pritečejo na čistilno napravo.

Senat navaja, da ugovora občine Laško, da WTE ni upravičen do plačila, ker ni zgradil predvidenega kanalizacijskega sistema in ni začel s čiščenjem odpadnih voda, ni mogoče sprejeti.

1.2 S prvim je povezan argument, da je bila cena za čiščenje določena ob predpostavki zgrajenega celotnega omrežja in je tožbeni zahtevek zato vsaj delno neutemeljen

Senat v svoji odločbi o oblikovanju cene ne poda jasnega odgovora. Ocenjuje, da je bila specifikacija količin vode in cene ustrezna ter pravilna. Ugotavlja celo, da bi moral koncedent koncesionarju plačati morebitno razliko do polne cene. O trditvi, da koncesionar ne izvaja svojih storitev na celotnem ozemlju in skladno s pogodbo in da je to treba upoštevati pri ceni, senat ni podal kakšnega stališča. Ravno tako ni nikjer upošteval trditev Občine Laško glede njenih prispevkov pri gradnji omrežja. Senat sprejema zaračunano ceno, ne da bi o tem podal kakšno cenovno analizo. Zlasti pri tem ne upošteva vlaganj koncedenta.

Na drugi strani pa sam Senat (v 33. in 54. točki) navaja, da je v koncesijski pogodbi določena maksimalna izhodišča cena, pri čemer pa vsa dodatno vložena nepovratna in druga sredstva Občine vplivajo na znižanje cene . Razlog za neusklajenost in da ni prišlo do dogovorov med strankama pa je ravno v tem, da je WTE hotel ravno nasprotno – povišati ceno.

Senat se je še postavil na stališče, da od sprejema Odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o gospodarskih javnih službah v Občini Laško v letu 2003 stranki nista bili več upravičeni izvajati obvezne javne službe odvajanja komunalnih in padavinskih voda. Zato naj bi tudi ne bilo odgovornosti za odstopanja med porabljeno vodo pri uporabnikih in pritokom vode na čistilno napravo.

1.3 Zaračunavanje uporabnikom

V 10. členu pogodbe je bilo dogovorjeno, da bo koncesionar zaračunaval svoje storitve uporabnikom. Senat ugotavlja, da je bilo z aneksom številka 3 dogovorjeno, da bo koncesionar mesečno izstavljal račun za izvajanje javne gospodarske službe in da naj bi na tak način bilo dogovorjeno, da bo račune koncesionar izstavljal občini in ne uporabnikom.

Računi, ki jih je WTE zaračunaval Občini so po našem mnenju sporni in neupravičeni, kar pojasnjujemo v nadaljevanju:

Komunalna čistilna naprava je bila dimenzionirana za 38.000 PE, od tega znaša delež za občane Laškega in Rimskih Toplic dobro četrtino oz. 10.000 PE, za Pivovarno Laško d.d. pa tri četrtine oz. 28.000 PE.
Nenazadnje bi se moralo zgornje razmerje zrcaliti tudi iz računov WTE, čemur pa ni tako, saj iz spornih računov izhaja, da delež stroškov za občane predstavlja več kot polovico skupnih stroškov.

Ob predpostavki, da bi bili vsi prebivalci celotnega ozemlja Občine Laško povezani na komunalno čistilno napravo, bi strošek za čiščenje odplak lahko znašal maksimalno 30.000 EUR z DDV. Če predpostavimo, da bo po dokončani izgradnji kanalizacijskega sistema na

čistilno napravo povezana približno polovica vseh prebivalcev, pa je jasno, da bi bil strošek za čiščenje odplak polovici manjši (vendar še ne zdaj, temveč šele, ko bi bilo zgrajeno celotno kanalizacijsko omrežje).

Ob istih predpostavkah pa bi za odvajanje odplak od mesta nastanka do čistilne naprave lahko znašal strošek za vse občane 25.000 EUR z DDV, za samo tiste, ki bodo, ko bo zgrajeno celotno kanalizacijsko omrežje dejanski povezani na čistilno napravo, pa polovico manj.

Pri poenostavljenih izračunih so bile vrednosti za čiščenje in odvajanje vzete iz koncesijske pogodbe, iz katere izhaja, da znaša cena za čiščenje 0,76 EUR/m3, za odvajanje pa 0,60 EUR/m3 brez upoštevanih manipulativnih stroškov v višini 0,02 EUR/m3 in brez davka. Iz računov WTE-ja, ki jih občina Laško kot sporne ves čas tudi zavrača, pa izhaja da znaša samo strošek čiščenja samo za tiste prebivalce, ki so že priklopljeni na čistilno napravo, skupaj toliko kot če bi bi na čistilno napravo priklopljeni prav vsi in bi vse odplake tekle po zgrajenem kanalizacijskem omrežju, ki ga prav tako še NI. Zadeva je torej sporna že na prvi pogled.

WTE in senat navajata, da bi Občina morala zaračunavati ceno storitev odvajanja in čiščenja občanom ne glede na to ali je kaj zgrajeno in koliko je zgrajeno ter vse skupaj v nasprotju s koncesijsko pogodbo.

1.4 Ugotovitve senata, da tožeča stranka ni dostavila nobenih dokazil o količini očiščenih odplak

Senat meni, da bi moral koncedent zahtevati izračun količin očiščenih odplak na podlagi 11. člena koncesijske pogodbe zahtevati meritve izvedenca. Ker tega ni zahtevala naj bi bilo treba šteti, da so meritve koncesionarja pravilne. Torej se je v arbitražnem postopku v celoti upoštevala zgolj navedba koncesionarja, kljub nasprotnim trditvam in dokazom Občine Laško.

1.5. Navedbe WTE

WTE navaja, da je Občina kršila pogodbo, ker ni bila pripravljena sodelovati:

- pri pridobivanju potrebnih gradbenih dovoljenj (pojasnilo: občani vedo, da je največ opravil na terenu in pri pridobivanju dovoljenj opravila ravno Občina),
- pri uskladitvi terminskega in finančnega plana (pojasnilo: ker je WTE zahtevala neupravičeno višjo ceno za uporabnike in podaljšanje že podaljšanega roka izgradnje kanalizacijskega sistema),
- ker je gradila kanalizacijsko omrežje v lastni režiji (pojasnilo: zato ker ga kljub večkratnim pozivom po dokončanju del WTE ni nameravala dokončati, je Občina za ta namen pridobila EU sredstva. Navedba WTE je v nasprotju z očitkom v 12. točki, kjer WTE navaja, da preostali del kanalizacijskega omrežja ni bil zgrajen zaradi težav Občine pri zagotavljanju njenega deleža predvidenih investicijskih sredstev).

1.6 Ostalo

- Postavlja se vprašanje, zakaj arbitražni senat ni postavil izvedenca okoljske oziroma komunalne stroke in ni opravil ogleda na kraju samem, kot je to predlagala Občina Laško (v 25. točki Senat navaja, da je ocenil, da izvedba teh dokazov ni potrebna za ugotovitev pravno relevantnih dejstev).

2. PRAVNA SREDSTVA ZOPER ARBITRAŽNO ODLOČBO

2.1 Tožba za razveljavitev arbitražne odločbe

Skladno z določili 40. člena Zakona o arbitraži je mogoče arbitražno odločbo izpodbijati s tožbo za razveljavitev arbitražne odločbe

Arbitražno odločbo lahko sodišče razveljavi:

1. če stranka, ki vloži tožbo, dokaže:

– da je bila katera od strank nesposobna skleniti arbitražni sporazum iz 10. člena tega zakona ali da ta sporazum ni veljaven po pravu, kateremu so ga stranke podredile, če stranke merodajnega prava niso izbrale, pa po slovenskem pravu, ali
– da ni bila pravilno obveščena o imenovanju arbitra ali o arbitražnem postopku, ali ji je bila na kak drug način kratena pravica do izjave pred arbitražnim senatom, ali
– da se odločba nanaša na spor, ki ga arbitražni sporazum ne obsega, ali da vsebuje odločitev o vprašanjih, ki presegajo meje arbitražnega sporazuma; vendar pa se v tem primeru, če je mogoče, odločitev o vprašanjih, ki so obsežena z arbitražnim sporazumom, ločiti od odločitve o tistih, ki z njim niso obsežena, razveljavi samo tisti del arbitražne odločbe, v katerem je odločeno o vprašanjih, ki jih arbitražni sporazum ne obsega, ali
– da sestava arbitražnega senata ali arbitražni postopek nista bila v skladu s sporazumom strank, razen če je bil tak sporazum v neskladju z določbo tega zakona, katere uporabe stranke ne morejo izključiti, ali da nista bila v skladu s tem zakonom, če sporazuma strank ni bilo.

2. če sodišče po **uradni dolžnosti** ugotovi:

– da predmet spora ne more biti predmet arbitražnega sporazuma;
– da je arbitražna odločba v nasprotju z javnim redom Republike Slovenije.

Tožba za razveljavitev arbitražne odločbe se lahko vloži v treh mesecih od dneva, ko je stranka, ki tožbo vlaga, prejela arbitražno odločbo. Tožbo se vloži pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, o pritožbi pa odloča Vrhovno sodišče RS.

2.2. Morebitni argumenti v tožbi za razveljavitev arbitražne odločbe

Glede na izredno visok znesek na katerega je bila Občina Laško obsojena, se zdi vsekakor smotrno vložiti tožbo za razveljavitev arbitražne odločbe. Argumenti bi bili zlasti v smeri, da predmet spora ne more biti predmet arbitražnega sporazuma in da je arbitražna odločba v nasprotju z javnim redom Republike Slovenije.

V okviru arbitražnega postopka je Občina Laško že opozorila na določilo 40. člena Zakona o gospodarskih javnih službah, kjer je določeno.

> »40. člen (reševanje sporov) Če pride pri izvajanju koncesijske pogodbe do spora med koncedentom in koncesionarjem, odloča o sporu redno sodišče.«

Stališče, ki ga je arbitraža navedla v svojem sklepu, da je pristojna za reševanje tega spora, je sporno. Povsem jasno je, da so sodišča v Republiki Sloveniji pristojna za reševanje sporov, saj je to določeno že v ustavi in številnih zakonih[1]. V določilih ZUS in ZPP je tudi jasno določeno, o katerih zadevah odloča Upravno sodišče RS in o katerih zadevah odločajo redna sodišča. Če bi držala interpretacija, ki jo je podala arbitraža v svojem sklepu, bi bila določba 40. člena ZGJS povsem nepotrebna in skratka z ničemer ne bi vplivala na veljavna pravila.

Določilo 40. člena ZGJS je seveda mogoče interpretirati na jasen način in sicer tako, da mora o sporu med koncesionarjem in koncedentom odločati redno sodišče in seveda ne morda arbitraža ali kak drugačen organ odločanja. Ker je zakonodajalec v relativno neobsežnem zakonu ZGJS, znotraj poglavja o koncesiji posebej določil, da o sporih med koncesionarjem in koncedentom odloča redno sodišče, je seveda smiselna interpretacija, ki to določilo pač dobesedno razlaga tako, da mora o takšnih sporih odločati sodišče. Da sta takšno interpretacijo predvideli že pogodbeni strani pa izhaja tudi iz določila tretjega odstavka 26. člena koncesijske pogodbe, kjer sta se za primer da arbitraža ne bi bila pristojna zaradi kogentnih določb slovenskega prava dogovorili za pristojnost sodišča v Celju.

Ostali argumenti, ki bi jih sodišču lahko ponudili bi se nanašali zlasti na delno pomanjkljivo obrazložitev izpodbijane odločbe

3. IZVRŠLJIVOST ARBITRAŽNE ODLOČBE

Arbitražna odločba, se lahko izvrši, ko jo pristojno sodišče razglasi za izvršljivo. V 9. členu ZArb je izključno pristojno sodišče za odločanje o tem predlogu Okrožno sodišče v Ljubljani, o pritožbah pa odloča Vrhovno sodišče RS.

Sodišče zavrne predlog za razglasitev izvršljivosti domače arbitražne odločbe, če predmet spora ne more biti predmet arbitražnega sporazuma ali če je arbitražna odločba v nasprotju z javnim redom Republike Slovenije. Sodišče vodi postopek po pravilih nepravdnega postopka in je dolžno vlogo vročiti nasprotni strani v odgovor. O pritožbi odloča Vrhovno sodišče RS. Temu postopku pa bo še sledil postopek izvršbe.

4. DRUGI MOŽNI UKREPI

O drugih možnih ukrepih bo Občina Laško še razmislila in proučila, saj jih je več vrst in jih ni mogoče v tako kratkem času vseh povsem natančno analizirati. V nadaljevanju se bo Občina Laško zelo verjetno lotila sledečih ukrepov:

4.1 Odvzem koncesije, prenehanje plačevanja računov

Z vročitvijo odločbe o odvzemu koncesije je bila koncesionarju dokončno odvzeta koncesija in je zato prenehala njegova pravica in obveznost izvajati gospodarsko javno službo čiščenja odplak. S tem v zvezi mora občinski svet sprejeti tudi ustrezen odlok. Koncesionarja je treba pozvati k predaji čistilne naprave v obratovanje koncedentu in prenehati plačevati tudi tiste dele računov, ki jih je občina do sedaj plačevala.

[1] Med drugimi na primer Zakon o sodiščih, Zakon o delovnih in socialnih sodiščih, Zakon o pravdnem postopku, Zakon o kazenskem postopku in Zakon o upravnem sporu.

4.2 Zmanjšanje količine vode

Glede na stališča arbitraže je torej občina dolžna po dogovorjeni ceni plačati vse odplake, ki pritečejo na čistilno napravo. Glede na nenavadno visoko razmerje med porabo vode pri priklopljenih uporabnikih in količino ki priteče na čistilno napravo je verjetno, da voda, ki priteče na čistilno napravo vključuje tudi meteorno vodo. Zaradi izredno visokih stroškov tega bi bilo smotrno dotok te vode kolikor mogoče omejiti z različnimi tehničnimi ukrepi, ki bi to vodo preusmerila neposredno v Savinjo in druge vodotoke. Hkrati bi bilo treba skladno s pogodbenimi določili pričeti nadzorovati količino vode, ki priteka na čistilno napravo.

4.3 Kazenska ovadba

Priče, ki so podale pisne izjave za koncesionarja so izpovedale, da so sodelovale pri pripravljanju dokumentacije za razpis. Gre za hipotetično koruptivno ravnanje, ki bi ga lahko pričela raziskovati policija.

5. ZAKLJUČEK

Občina Laško in župan smo presenečeni in ogorčeni nad razsodbo arbitraže, saj je po našem mnenju površna, enostranska, ne zajema vseh dejstev, jih napačno tolmači oziroma upošteva drugačne interpretacije, kot jih pozna slovenska pravna praksa. Občina Laško ne bo nikoli pristala na plačevanje zaračunanih storitev koncesionarja, ki niso bile opravljene. Še manj pa na željo koncesionarja, da bi za nadaljevanje izgradnje omrežja obremenjevali občane in to v nasprotju z določili koncesijske pogodbe.

Arbitraža se je postavila na stališče, da je koncesionar upravičen do celotnega plačila, čeprav ni zgradil kanalizacijskega omrežja. Senat je tudi slepo verjel spornim trditvam koncesionarja glede količine očiščenih odplak, o čemer ni koncesionar dostavil nobenih verodostojnih dokazil. Očitno je, da so odplake, ki so pritekle na čistilno napravo, vključevale tudi meteorno vodo. Za pojasnjevanje posameznih vprašanj v postopku arbitraža ni angažirala predlaganih izvedencev. Arbitraža je ocenila, da Občini Laško zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti koncesionarja ni nastala nobena škoda. Arbitraža tudi ni upoštevala vložka občine v izgradnjo kanalizacijskega sistema in s tem povezanega nujnega znižanja cene.

Na Občini Laško se zavedamo, da je treba izpolnjevati pogodbene obveznosti (tudi za pogodbe, ki so jih sklenili župani v prejšnjih mandatih), vendar to velja za vse pogodbene stranke in pod dogovorjenimi pogoji. Ne moremo pristati na enostransko interpretacijo koncesionarja, kakor tudi ne na kakršne koli druge pritiske.

Župan občine Laško
Franc Zdolšek

Priloga:

- **Arbitražna odločba**

Gospodarska
zbornica
Slovenije

STALNA ARBITRAŽA

pri Gospodarski zbornici Slovenije

Dimičeva 13 ▪ 1504 Ljubljana ▪ T: (01) 58 98 180, 58 98 182 ▪ F: (01) 58 98 100 ▪ info@gzs.si ▪ www.gzs.si

ODVETNIK ANDREJ KRAŠEK
22 -04- 2011
PREJETO

ARBITRAŽNA ODLOČBA

Številka: SA 5.6.-2/2009

Tožeča stranka: **1. WTE Wassertechnik GmbH, Ruhrallee 185, 45136 Essen, ZRN in**
2. Storitveno podjetje Laško d.o.o., Modrič 8, 3270 Laško

proti

Toženi stranki: **Občina Laško, Mestna ulica 2, 3270 Laško**

vrednost spora 1,152.232,70 EUR s pripadki in
po nasprotni tožbi zaradi plačila 2,834.185,00 EUR s pripadki

Ta arbitražna odločba je izdana skladno s Pravilnikom
o arbitražnem postopku pred Stalno arbitražo pri Gospodarski zbornici Slovenije
(prečiščeno besedilo UL RS, št. 49/00, spremembe UL RS, št. 66/03)

Arbitražni senat v zadevi SA 5.6-2/2009

1. **dr. Mile Dolenc, predsednik arbitražnega senata**

Vrhovni sodnik na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije; specializacija: gospodarsko pravo

2. **doc. dr. Špelca Mežnar, članica arbitražnega senata**

Docentka na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani; specializacija: civilno pravo, gospodarsko pravo

3. **prof. dr. Peter Grilc, član arbitražnega senata**

Dekan na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani; specializacija: gospodarsko pravo, mednarodno gospodarsko pravo, civilno pravo, zastopniške pogodbe, distribucije, prodaja, gradbena pogodba

Ta arbitražna odločba je sestavljena v osmih enakovrednih izvodih;
po en izvod za vsako stranko, trije izvodi za arbitražni senat
in dva izvoda za Stalno arbitražo pri GZS

Podatki o zastopnikih strank

Tožečo stranko 1. WTE Wassertechnik GmbH, Ruhrallee 185, 45136 Essen, ZRN in 2. Storitveno podjetje Laško d.o.o., Modrič 8, 3270 Laško

zastopa **odvetnik Damijan Pavlin, Stritarjeva ulica 7, 4000 Kranj**

Toženo stranko Občina Laško, Mestna ulica 2, 3270 Laško

zastopa **odvetnik Andrej Krašek, Cigaletova ulica 5, 1000 Ljubljana**

ARBITRAŽNA ODLOČBA

Stalna arbitraža pri Gospodarski zbornici Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali predsednik senata dr. Mile Dolenc in člana prof. dr. Peter Grilc ter doc. dr. Špelca Mežnar, v arbitražnem sporu tožeče stranke: 1. WTE Wassertechnik GmbH, Ruhrallee 185, Essen, ZRN in 2. Storitveno podjetje Laško d.o.o., Modrič 8, Laško, ki ju oba zastopa Damjan Pavlin, odvetnik v Kranju, proti toženi stranki Občina Laško, Mestna ulica 2, Laško, ki jo zastopa Andrej Krašek, odvetnik v Ljubljani, zaradi plačila 1,152.232,70 EUR s pripadki in po nasprotni tožbi zaradi plačila odškodnine v višini 2,834.185,00 EUR s pripadki, po opravljenih narokih za glavno obravnavo dne 18.11.2010 in 11.1.2011, v navzočnosti tožeče stranke, zakonitih zastopnikov obeh strank in njunih pooblaščencev obeh strank, sodne tolmačke za nemški jezik Helene Hribar Marinšek ter sekretarke Stalne arbitraže Metke Penko Natlačen in zapisnikarice Sonje Ivanovski, na seji arbitražnega senata, 11. marca 2011

odločila:

I. Tožena stranka je dolžna plačati tožeči stranki Storitveno podjetje Laško d.o.o., Modrič 8, Laško v petnajstih dneh znesek 1,152.232,70 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi in sicer od zneskov:

- 50.036,94 EUR od 07.02.2008 dalje,
- 62.624,24 EUR od 13.03.2008 dalje,
- 63.180,68 EUR od 16.04.2008 dalje,
- 56.483,81 EUR od 24.05.2008 dalje
- 53.942,37 EUR od 22.07.2008 dalje
- 51.839,86 EUR od 20.08.2008 dalje
- 47.347,54 EUR od 13.09.2008 dalje
- 52.827,08 EUR od 30.10.2008 dalje
- 56.787,13 EUR od 27.11.2008 dalje
- 70,212,35 EUR od 13.01.2008 dalje
- 68,724,92 EUR od 13.01.2009 dalje
- 67.428,73 EUR od 06.02.2009 dalje
- 58.973,92 EUR od 13.03.2009 dalje in
- 81.375,63 EUR od 31.03.2009 dalje do plačila.

II. Tožbeni zahtevek, po katerem bi morala tožena stranka plačati tožeči stranki 2,834.185,00 EUR, se zavrne.

III. Tožena stranka mora povrniti tožeči stranki njene stroške postopka v višini 44.028,23 EUR v petnajstih dneh od dneva izdaje odločbe, z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega dne po poteku petnajstdnevnega roka dalje do plačila.

Obrazložitev

1. Stranki tega postopka sta 19.10.2001 sklenili koncesijsko pogodbo za izgradnjo kanalizacijskega omrežja z napravami za čiščenje in za izvajanje gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Občini Laško (v nadaljevanju: Koncesijska pogodba). Tožeča stranka nastopa v koncesijskem razmerju kot koncesionar, tožena stranka kot koncedent.

2. Tožeča stranka zahteva plačilo računov, ki jih je izdala toženi stranki v obdobju od avgusta 2007 do marca 2009 za opravljeno storitev čiščenja odpadnih voda. Zahteva

delno plačilo računov, saj je tožena stranka račune (od 17.3.2008) delno poravnavala.

3. Tožena stranka zahteva z nasprotno tožbo, da ji tožeča stranka povrne škodo, ki ji naj bi nastala zaradi tega, ker tožeča stranka ni izpolnila svojih obveznosti iz Koncesijske pogodbe.

4. Drugi tožnik je dne 12.5.2009 sporočil toženi stranki, da delno odpoveduje Koncesijsko pogodbo. Odpovedala jo je v delu, ki zadeva financiranje, izgradnjo in upravljanje kanalizacijskega omrežja. V odpovedi je navedla, da jo odpoveduje zlasti zaradi „neplačil pogodbeno dogovorjenih obratovalnih kot tudi kapitalskih stroškov". Tožena stranka naj bi tudi sicer kršila pogodbo, ker ni bila pripravljena sodelovati s podporo pri pridobivanju potrebnih gradbenih dovoljenj, pri uskladitvi terminskega in finančnega plana, pa tudi, ker je gradila kanalizacijsko omrežje v lastni režiji. Tožena stranka se je v svojem odgovoru z dne 25.5.2009 z delnim prenehanjem koncesijskega razmerja strinjala (čeprav ne tudi z razlogi za odpoved).

5. Tožena stranka je sprejela Odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o gospodarskih javnih službah v Občini Laško (Uradni list RS, št. 15/2003 z dne 14.2.2003), s katerim je odločila, da koncesionar opravlja le dejavnost čiščenja komunalnih in odpadnih voda, odvajanje komunalnih, odpadnih in padavinskih voda pa opravlja Komunala Laško.

6. Občinska uprava Občine Laško je dne 11.11.2010 izdala odločbo št. 021-0472010, s katero je tožeči stranki odvzela koncesijo za izgradnjo kanalizacijskega omrežja s čistilno napravo in izvajanje gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalnih, odpadnih in padavinskih voda v občini Laško. Vendar pa odvzem koncesije, tudi če bi bila odločba, s katero je bila odvzeta, pravnomočna, nima vpliva na odločanje v tem sporu, ker ne posega v obdobje, ki ga zajemata tožba in nasprotna tožba.

7. Arbitražni senat je obe stranki tega postopka večkrat pozval, da se poskušata poravnati, ne le glede predmetnega spora, pač glede celotnega pogodbenega razmerja, a brez uspeha.

Pristojnost Stalne arbitraže pri Gospodarski zbornici Slovenije

8. Tožena stranka je ugovarjala, da Stalna arbitraža pri GZS ni pristojna za reševanje tega spora. O tem ugovoru je arbitražni senat odločil s sklepom z dne 25.3.2010 in se izrekel za pristojnega za odločanje. Razlogi so razvidni iz obrazložitve navedenega sklepa, zato jih senat na tem mestu ne bo ponavljal.

9. Tožena stranka je tudi ugovarjala, da tožeča stranka ni izčrpala zunajsodnih poti za reševanje spora v smislu določbe tretjega odstavka 26. člena Koncesijske pogodbe (mirno reševanje sporov). Vendar pa pogodbena določba ni oblikovana tako, da bi določala procesno predpostavko za sprožitev predmetnega spora. V 3. odstavku 26. člena koncesijske pogodbe je določeno le, da si bosta pogodbeni stranki prizadevali „za mirno reševanje sporov iz te pogodbe. V primeru, da stranki spora ne uspeta razrešiti sporazumno ali s pogajanji, se dogovorita za pristojnost stalne arbitraže pri Gospodarski zbornici Slovenije."

Merodajno materialno pravo

10. Koncesijska pogodba, ki sta jo sklenili stranki tega postopka, v šestem odstavku 26. člena določa, da se »za vse spore, ki izvirajo iz te pogodbe, pogajanj glede te pogodbe, tudi za nepogodbene odškodninske odgovornosti, ki so kakorkoli povezane s to pogodbo, uporabi slovensko pravo. Tudi sama pogodba se presoja po slovenskem pravu. Kolizijsko pravo je izključeno«. Stranka sta na ta način skladno z 32. členom Zakona o arbitraži (Ur. l. RS št. 45/2008) ter 10. členom Pravilnika o postopku pred Stalno arbitražo pri GZS (Ur. l. RS, št. 63/93, 61/95 in 49/2000) izrazili svojo avtonomijo glede merodajnega materialnega prava, ki naj velja v tem sporu z mednarodnim elementom. Arbitražni senat je zato svojo odločitev (tako glede tožbe kot glede nasprotne tožbe) oprl na določbe slovenskega Obligacijskega zakonika in drugih ustreznih predpisov, ki

veljajo na območju RS,

Bistvene navedbe tožeče stranke v tožbi

11. Tožeča stranka utemeljuje tožbeni zahtevek s tem, da je na podlagi Koncesijske pogodbe gradila in dne 28.8.2005 tudi zaključila z izgradnjo čistilne naprave. Tedaj je bil opravljen tehnični prevzem objekta, čistilna naprava pa je začela s poskusnim obratovanjem. Od februarja 2006 čistilna naprava redno obratuje, dne 20.7.2007 pa je Ministrstvo za okolje in prostor zanjo izdalo tudi uporabno dovoljenje. S tem je tožeča stranka na podlagi določbe 10. člena Koncesijske pogodbe pridobila podlago za pričetek izvajanja dejavnosti in pravico do zaračunavanja plačila za opravljeno storitev.

12. Čistilna naprava vključuje napravo za predčiščenje industrijskih odpadnih voda, katere financer je bila Pivovarna Laško d.d. ter napravo za čiščenje komunalnih odpadnih voda. Tožeča stranka je zgradila tudi del kanalizacijskega omrežja. Preostali del kanalizacijskega omrežja ni bil zgrajen zaradi težav tožene stranke pri zagotavljanju njenega deleža predvidenih investicijskih sredstev.

13. Tožeča stranka zatrjuje, da je bila tožena stranka obveščena o vsem dogajanju v zvezi s čistilno napravo. Dne 7.8.2007 jo je obvestila, da so izpolnjeni pogoji za priključitev na sistem in da lahko uporabnikom zaračunava storitve čiščenja odpadnih voda, skladno s cenami, za katere je Ministrstvo za gospodarstvo izdalo predhodno soglasje. V skladu z Aneksom št. 5 h Koncesijski pogodbi z dne 12.10.2005 izstavlja račune uporabnikom tožena stranka, koncesionar pa za izvajanje javne gospodarske službe izstavlja mesečno račune koncedentu (toženi stranki). S tožbo zahteva plačilo računov, izdanih v obdobju od julija 2007 do februarja 2009. Delna plačila tožene stranke je na podlagi določbe 288. člena Obligacijskega zakonika upoštevala tako, da je najprej poračunala obresti in nato glavnico.

Bistvene navedbe tožene stranke glede tožbe

14. Tožena stranka nasprotuje tožbenemu zahtevku. Njen poglavitni ugovor je v tem, da tožeča stranka ni zgradila kanalizacijskega omrežja in zato tudi ne opravlja dejavnosti čiščenja odpadnih voda v pogodbeno dogovorjenem obsegu. Do 1.5.2005 bi morala pričeti z izvajanjem čiščenja voda na celotnem dogovorjenem območju. Tako je bilo dogovorjeno z aneksom št. 4 h Koncesijski pogodbi. Vendar pa je poleg čistilne naprave zgradila le povezovalno cev med Laškim in čistilno napravo. Glede na zgrajenost kanalizacijskega omrežja tožena stranka ocenjuje, da je na čistilno napravo priklopljenih manj kot pet odstotkov objektov, ki bi morali biti priključeni po Koncesijski pogodbi.

15. Tožena stranka je ugovarjala tudi aktivni legitimaciji tožeče stranke. Navedla je, da je Koncesijsko pogodbo sklenila s SHW Holter Wassertechnik GmbH iz Essna. V aneksu št. 1 z dne 14.2.2003 je navedeno, da je pogodbenik prva tožeča stranka, ki naj bi bila prej Holter Wassertechnik GmbH, vendar pa tožeča stranka te spremembe identitete ni v ničemer izkazala. Družba WTE Laško d.o.o. je bila ustanovljena šele dne 14.2.2003. Lastnost pravne osebe je lahko pridobila šele z vpisom v sodni register. Če je kdo nastopal v njenem imenu pred tem, bi moral po vpisu družbe v sodni register prenesti pridobljene pravice na družbo. Poslovanje tožeče stranke je tudi sicer nenavadno, saj so se na toženo stranko v zvezi s sporno čistilno napravo obračali tudi WTE Wassertechnik GmbH, Podružnica Kranjska Gora, Borovška 58 iz Kranjske Gore, Wassertechnik GmbH Niederlassung Austria, pa tudi WTE Projektna družba Bled d.o.o., Bled.

16. Tožena stranka je še ugovarjala, da sploh ni zavezanec za plačilo na podlagi pogodbenih določb, in da bi smela tožeča stranka zaračunati le tiste količine očiščenih odplak, ki se izmerijo pri porabnikih in ne tistih, ki pritečejo na čistilno napravo.

Bistvene navedbe tožeče stranke (po nasprotni tožbi) glede nasprotne tožbe

17. Tožeča stranka po nasprotni tožbi (Občina Laško) zahteva, da ji nasprotna stranka

povrne škodo, ki ji naj bi nastala zaradi tega, ker ni zgradila kanalizacijskega omrežja in ni začela s čiščenjem odpadnih voda. Po določbi II. točke aneksa št. 4 bi morala to storiti do 1.5.2005. Tožeča stranka naj bi priklopila manj kot 5% predvidenih objektov na čistilno napravo. Tisto kanalizacijsko omrežje, ki obstaja, je zgradila sama Občina Laško. Po mnenju tožeče stranke sta tožnika očitno opustila misel, da bi kanalizacijsko omrežje sploh kdaj zgradila. Čistilna naprava brez kanalizacijskega omrežja pa toženi stranki in njenim občanom nič ne pomaga. Zato gre za „bistveno neizpolnitev pogodbe tožnika."

18. Tožena stranka navaja, da je imela na voljo potrebna sredstva za financiranje svojega dela izgradnje komunalnega omrežja, denarja pa ni mogla porabiti, ker tožeča stranka objektov ni zgradila in niti ni izdelala projektov. Tožeča stranka je pogojevala nadaljevanje gradnje s spremembo pogodbe, tako da bi prejela več, kot pa bi ji šlo glede na določila pogodbe. Tožena stranka je zato po nekaj letih začela sama graditi kanalizacijsko omrežje.

19. Tožena stranka je predložila oceno okoljskih stroškov kakovosti voda iz marca 2010, ki jo je po njeni navedbi izdelal izvedenec okoljske stroke mag. Jorg Hodalič. Na tej podlagi zahteva od nasprotne stranke, da ji povrne škodo v višini 2.834.185,00 EUR, nastalo v času od leta 2005 do leta 2010.

Bistvene navedbe tožene stranke (po nasprotni tožbi) glede nasprotne tožbe

20. Tožena stranka po nasprotni tožbi nasprotuje postavljenemu odškodninskemu zahtevku. V odgovoru na nasprotno tožbo je navedla, da bi morala tožeča stranka po nasprotni tožbi za uspešno uveljavljanje odškodninskega zahtevka dokazati obstoj zakonskih pogojev, med katere sodijo protipravno ravnanje, škoda, vzročna veza med protipravnim ravnanjem in škodo, medtem ko lahko sama dokazuje, da za škodo ni odgovorna.

21. Na podlagi nasprotne tožbe in ocene okoljskih stroškov kakovosti voda sklepa, da tožeči stranki po nasprotni tožbi ni nastala nobena škoda. V nasprotni tožbi škoda sploh ni konkretizirana, pač pa je to prepuščena izvedencu. Iz njegove ocene pa sledi, da zatrjevana škoda nasprotni stranki sploh ni nastala. Ocena okoljskih stroškov kakovosti vode temelji na predpostavki, da bi bilo v letu 2005 zgrajenih zadostno število malih čistilnih naprav ali nepropustnih greznic. Vendar pa se to ni dogodilo, saj bi v nasprotnem primeru tožeča stranka po nasprotni tožbi predložila dokazila o plačilu teh stroškov. Tožena stranka po nasprotni tožbi še dodaja, da ni nobene zakonske zaveze graditi male čistilne naprave ali nepropustne greznice, ne pozna pa niti primerov na območju Republike Slovenije, kjer bi občina (ali država) gradila male čistilne naprave ali nepropustne greznice.

22. Tožena stranka po nasprotni tožbi zanika, da bi kršila Koncesijsko pogodbo. Sedanje stanje naj bi povzročila nasprotna stranka, ki zato ne more zahtevati povrnitve škode oziroma trditi, da je zaradi tega prikrajšana. Tožena stranka naj ne bi pravočasno zagotovila finančnih sredstev za celotno izvedbo projekta, gradnjo kanalizacijskega sistema je začela opravljati mimo pogodbenih določil, enostransko je spremenila izvajalca gospodarske javne službe za kanalizacijsko omrežje. Dodaja, da je bila Koncesijska pogodba v delu, ki se nanaša na gradnjo in upravljanje kanalizacijskega omrežja sporazumno odpovedana. Po določbah Odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o gospodarski javni službi v Občini Laško (Uradni list RS, št. 15/2003 z dne 14.2.2003), ki je še vedno v veljavi, opravlja izvajanje obvezne lokalne gospodarske javne službe Javno podjetje komunala Laško. V tem obsegu toženi stranki po nasprotni tožbi ni mogoče očitati kršitve pogodbenih obveznosti.

Dokazni postopek

23. Arbitražni senat je v dokaznem postopku zaslišal pričo Ivana Franca Korenta, prebral pisne izjave prič Sandre Barachini, Luke Piceja, Tomaža Novaka, Mateja Oseta, Michaela Knusta, Guenterja Fausta, Roberta Bizjaka in vpogledal listine, ki sta ji predložili stranki

postopka.

24. Tožeča stranka je prvotno predlagala tudi zaslišanje prič Reinharda Schroederja, Petra Foellerja in Mathiasa Wahla, a je tekom postopka dokazni predlog v tem delu umaknila.

25. Arbitražni senat ni postavil izvedenca okoljske oziroma komunalne stroke in ni opravil ogleda na kraju samem, kar je predlagala tožena stranka, ker je ocenil, da izvedba teh dokazov ni potrebna za ugotovitev pravno relevantnih dejstev. Razlogi so (implicitno) razvidni iz obrazložitve odločbe v nadaljevanju.

Razlogi za odločitev o tožbenem zahtevku

26. Koncesijsko pogodbo sta sklenili Občina Laško kot koncedent ter SWH Hoelter Wassertechnik GmbH Ruhrstrasse 185, Essen in SHW Hoelter Projektgeselschaft Slowenien mbH, Essen kot koncesionar(ja). Družba SWH Hoelter Wassertechnik GmbH Ruhrstrasse 185, Essen je spremenila svojo firmo v WTE Wassertechnik GmbH, Ruhrallee 185, Essen. Tako je razvidno iz notarjevega elektronskega izpiska iz trgovskega registra pri okrajnem sodišču v Essnu, ki ga je predložila tožeča stranka v overjenem prevodu. Pri prvem tožniku gre torej za isto pravno osebo, ki je sklenila Koncesijsko pogodbo. Na aktivni strani tega spora nastopata dve pravni osebi zato, ker se je koncesionar z določbo prvega odstavka 14. točke 4. člena Koncesijske pogodbe zavezal, da bo za izvrševanje pogodbe ustanovil gospodarsko družbo ali obrat za izvajanje javne službe. Prvotnega drugega tožnika je nadomestila družba WTE Projektna družba Laško d,o.o. Tako je bilo dogovorjeno z Aneksom št. 1 z dne 14.2.2003, ki se sklicuje na določbo 14. točke 4. člena Koncesijske pogodbe. Slednja je kot pogodbena stranka je navedena tudi v naslednjih aneksih h koncesijski pogodbi. Svojo firmo je tekom tega postopka spremenila v Storitveno podjetje Laško d.o.o., Modrič 8, Laško, kakor je razvidno iz sklepa registrskega sodišča z dne 24.12.2009, ki ga je predložila tožeča stranka. Ugovoru tožene stranke glede pomanjkanja aktivne legitimacije tožnikov zato ni mogoče pritrditi.

27. Koncesijsko razmerje, vzpostavljeno med strankama tega postopka s Koncesijsko pogodbo, je oblika javno-zasebnega partnerskega razmerja. V splošnem je poznano pod različnimi imeni, najpogosteje z oznako BOT koncesija (Build-Operate-Transfer). Tako razmerje nastane tedaj, ko zasebni partner financira, načrtuje, zgradi in upravlja (ga trži) z objektom oziroma napravo (cesto, predorom, letališkimi napravami ipd.) določeno koncesijsko obdobje, po preteku tega obdobja pa objekt oz. naprava pripade javnemu partnerju Vsebuje tako zasebnopravne kot tudi javnopravne elemente. Za partnersko razmerje je kljub različnosti interesov pogodbenih strank bistveno sodelovanje partnerjev, koncesionarja in koncedenta (glej npr. 6. točko 2. člena Koncesijske pogodbe).

28. Pravna podlaga za sklenitev Koncesijske pogodbe so določbe Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93). Namen, vsebina in oblika koncesijske pogodbe so določeni v njegovem 39. členu.

29. Sama Koncesijska pogodba je bila sklenjena na podlagi Odloka – koncesijskega akta za podelitev koncesije za izgradnjo kanalizacijskega omrežja s čistilno napravo in izvajanje gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalnih, odpadnih in padavinskih voda v Občini Laško (Uradni list RS, št. 101/99), javnega razpisa in pravnomočne odločbe o izbiri koncesionarja. Pogodbeno razmerje je zasnovano tako, da je temeljna zaveza tožeče stranke kot koncesionarja, da bo prevzela, projektirala in zgradila, financirala, upravljala in vzdrževala javne naprave za zbiranje in odstranjevanje odplak in fekalij, ki se zberejo na območju Občine Laško. Stranki sta se dogovorili, da se bo odvajanje in čiščenje odplak ter odstranjevanje fekalij, zbiranje, odvajanje, čiščenje, separacija in odstranjevanje ostankov in usedlin iz čistilnih naprav in predčistilnih naprav opravljalo „v delih sistema, ki bodo prepuščeni koncesionarju, ki jih bo koncesionar prevzel ali zgradil, in so navedeni v pogodbi, ali ki jih je na podlagi pogodbe v bodoče potrebno zgraditi" (1. točka 1. člena Koncesijske pogodbe). Določbo je razumeti tako, da se bo odvajanje in čiščenje komunalnih, odpadnih in padavinski voda izvajalo v treh delih sistema: (a) v že obstoječem, ki bo prepuščen koncesionarju, (b) v

delu, ki ga bo sam zgradil, kakor tudi (c) v delu, ki ga bo v bodočnosti zgradil (morda) kdo drug. Obstoječi deli sistema so bili določeni v prilogi št. 10 h koncesijski pogodbi (1. točka 3. člena Koncesijske pogodbe), deli sistema, ki jih je bilo treba zgraditi, pa so bili določeni v prilogi 2 h Koncesijski pogodbi (2. točka 4. člena koncesijske pogodbe).

30. Ugovora tožene stranke, da tožeča stranka ni upravičena do plačila, ker ni zgradila predvidenega kanalizacijskega sistema in ni začela s čiščenjem (s tem povezanih) odpadnih voda, ni mogoče sprejeti že iz zgoraj navedenega razloga. Pogodbeno razmerje ni oblikovano tako, da bi koncesionar smel zaračunavati svoje storitve šele po dokončanju celotnega projekta in tudi ne tako, da bi smel zaračunavati le čiščenje tistih odpadnih voda, ki bi šle skozi tiste dele kanalizacijskega sistema, ki ga je sam zgradil.

31. Trditev tožene stranke, da tožeča stranka sploh ne izvaja čiščenja odpadnih voda, ker ni zgradila kanalizacijskega omrežja, je očitno neprepričljiva. Iz zapisnika sestanka predstavnikov strank Koncesijske pogodbe z dne 30.1.2008, ki ga je sestavila tožena stranka, je razbrati, da je bilo do tedaj zgrajenega približno 25% kanalizacijskega omrežja. Na novinarski konferenci dne 15.2.2008, ko je bila sklenjena pogodba med Občino Laško in AGM Nemec d.o.o. „za izvedbo celostnega urejanja odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda in varovanja vodnih virov na povodju Savinje", je bilo povedano, da se „na čistilno napravo vodijo komunalne odpadne vode mesta Laško, zdravilišča Laško, d.d. in stanovanjske soseske Otok, Poženelova ulica in Badovinčeva ulica (dokument C1 arbitražnega spisa). Relevantno vprašanje bi lahko bilo le, v kakšnem obsegu je tožeča stranka opravljala čiščenje odpadnih voda v obdobju, za katero je toženi stranki izstavljala vtoževane račune, ne pa, ali ga je sploh opravljala.

32. Plačilo za koncesionarjeve storitve, kakor tudi za vse izdatke, ki jih bo imel v okviru opravljanja svoje dejavnosti, je določeno v 10. členu Koncesijske pogodbe, ki opredeljuje ceno storitev. Ta „zajema odplačilo vloženega kapitala in stroške obratovanja" (prvi odstavek 1. točke 10. člena Koncesijske pogodbe). Sestavljena je iz fiksnega dela cene storitev in variabilnega dela cene storitev. Cena storitev je edino plačilo koncesionarju (prvi odstavek 1. točke 10. člena Koncesijske pogodbe). Prav zato je vzpostavljen tak mehanizem oblikovanja cene storitev, ki zagotavlja, da bo tožeča stranka s pomočjo zaračunanih storitev pokrila celotne stroške odplačevanja kapitala in stroške obratovanja. Če je cena prenizka, da bi pokrila tožnikove stroške, ima koncedent na voljo le dve možnosti. Lahko se strinja z njenim zvišanjem, ali pa pokrije nastalo razliko (tako tudi določba 7. točke 10. člena koncesijske pogodbe).

33. V 4. točki 10. člena Koncesijske pogodbe je določena maksimalna izhodiščna cena in sicer 2,40 DEM za m3 odplak in 30 DEM za m3 fekalij, za odplake Pivovarne Laško pa 1,48 DEM za m3. Določen je tudi mehanizem, po katerem se letno določajo cene v letnem fiksnem znesku (5. točka 10. člena Koncesijske pogodbe), pri čemer se upoštevajo dodatno vložena nepovratna in druga sredstva (tožene stranke), kar vpliva na znižanje cene (2. odstavek 4. točke 10. člena Koncesijske pogodbe).

34. Tožena stranka je v pripravljalni vlogi z dne 17.5.2010 (v 22. točki) navedla, da „je tožeča stranka spregledala bistveno pravilo koncesijske pogodbe, da namreč plačnik kakršnihkoli storitev ni Občina Laško, temveč so to uporabniki storitev. Po njenem mnenju tožena stranka ni uporabnik v smislu koncesijske pogodbe, ki bi mu imela tožeča stranka pravico zaračunavati kakšne storitve." Arbitražni senat je zato moral presoditi njen ugovor, da ni pasivno legitimirana v tem sporu.

35. Po določbi drugega odstavka 1. točke 4. člena Koncesijske pogodbe so uporabniki koncesionirane dejavnosti „pravne, fizične in druge osebe, ki so priključene na sistem ali uporabljajo koncesionirani sistem zbiranja, odvajanja in čiščenja odpadnih voda." Tožena stranka v zvezi s tem navaja, da bi lahko bila uporabnik le v toliko, kolikor so njene nepremičnine priključene na kanalizacijo, ni pa zavezanec za vse uporabnike.

36. Pogodbeni stranki sta v drugem odstavku 1. točke 10. člena Koncesijske pogodbe res določili, da ima koncesionar pravico zaračunavati ceno svojih storitev uporabnikom, kar bi kazalo na to, da je glede plačevanja svojih storitev v neposrednem razmerju z uporabniki in ne s toženo stranko. Vendar pa je bilo že z določbo 1. odstavka 6. točke 10. člena Koncesijske pogodbe predvideno, da se način zaračunavanja in plačevanja

storitev koncesionarja uredi z aneksom k pogodbi. Z Aneksom št. 5 z dne 12.10.2005 sta se stranki dogovorili (3. člen), „da bo obračunavanje in usklajevanje cen, izstavljanje računov uporabnikom, izterjavo in vodenje vseh evidenc v zvezi z izvajanjem javne gospodarske službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Občini Laško, opravljal režijski obrat, ki je sestavni del občinske uprave." Na istem mestu je bilo tudi dogovorjeno, da bo koncesionar „mesečno v skladu z zakonom in koncesijsko pogodbo izstavil koncedentu račun za izvajanje javne gospodarske službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda." Izstavitev računa koncedentu pa pomeni, da je on plačnik zaračunanih storitev. To ne nazadnje sledi, vsaj posredno, že iz določbe prvega odstavka 6. točke 10. člena Koncesijske pogodbe, po kateri koncedent krije razliko do polne cene storitev koncesionarja. Ugovoru tožene stranke, da ni zavezanec za plačilo storitev odvajanja in čiščenja odpadnih voda, zato ni mogoče pritrditi.

37. Tožena stranka se nadalje sklicuje na določbo tretjega odstavka 6. točke 10. člena koncesijske pogodbe, po kateri je „osnova za obremenitev uporabnikov gospodinjstev količina porabljene pitne vode, za ostale uporabnike pa ugotovljene količine na podlagi meritev na izpustih." Na tej podlagi uveljavlja, da je bilo pogodbeno dogovorjeno, da se bo zaračunalo tiste količine očiščenih odplak, ki se izmerijo pri porabnikih in ne tiste, ki pritečejo na čistilno napravo. Nadaljuje, da bo morala arbitraža uporabiti pravilo iz drugega odstavka 82. člena Obligacijskega zakonika in poiskati skupen namen pogodbenih strank. V prid temu, da so merodajne meritve pri uporabnikih in ne na čistilni napravi, govori po njenem mnenju že jasnost same določbe tretjega odstavka 6. točke 10. člena koncesijske pogodbe, pa tudi druge pogodbene določbe, med katerimi omenja določbo 3. člena Aneksa št. 5 h Koncesijski pogodbi in določbo drugega odstavka 1. točke 10. člena Koncesijske pogodbe.

38. V 1. točki 11. člena Koncesijske pogodbe je pojasnjen pomen meritev odplak in fekalij na dovodu v čistilno napravo. Od teh meritev „je odvisen variabilni del cene storitev." Enako pove določba drugega odstavka 3. točke 10. člena koncesijske pogodbe, po kateri „Koncesionar vključi v ceno storitev variabilni del, ki se izračuna iz produktov izmerjenih in dokazanih količin odplak oz. Fekalij (m3) in ustreznih cen dela (DEM/m3)." Ker se variabilni del cene določa na podlagi meritev na dovodu v čistilno napravo, je samo po sebi razumljivo, da koncesionar pri zaračunavanju svoje cene storitev uporablja prav te količine prečiščenih voda, saj sicer izračunana cena ne bi imela pravega smisla. Poleg tega med obema meritvama niti ne bi smelo prihajati do pomembnejših razhajanj. Razmerje med dovedeno vodo preko vodovodnega omrežja in odvedeno vodo preko kanalizacijskega omrežja bi moralo biti načeloma konstantno, saj sta vodovod in kanalizacija med seboj povezana, komplementarna in zaprta sistema. Voda, ki se dovaja porabnikom, se odvaja preko kanalizacije. Do večjih razlik pride lahko le tedaj, če bi se pri dovodu v čistilno napravo merila vsa prihajajoča odpadna voda, ne bi se pa merila vsa čista voda, ki je dovajana uporabnikom preko vodovoda.

39. Tožeča stranka vse od sprejema Odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o gospodarskih javnih službah v Občini Laško (v letu 2003) ni bila (več) upravičena izvajati obvezno javno službo odvajanja komunalnih, odpadnih in padavinskih voda. Če je nastajal velik razkorak med količino pitne vode, ki se je dovajala gospodinjstvom in drugim uporabnikom, ter količino odpadne komunalne vode, potem tega razkoraka ni mogoče pripisati tožeči stranki. Tožena stranka ni uspela pojasniti, zakaj niso bili izstavljani računi za čiščenje odpadnih voda vsem tistim uporabnikom, ki so bili priključeni na sistem. Priči Robert Bizjak in Guenter Faust sta v svojih pisnih izjavah povedala, da so bili na čistilno napravo priključeni poleg Pivovarne Laško d.d. še Mesnine Krašek in vsa stara kanalizacija, ki je bila po projektu predvidena za priključitev na sistem, da pa tožena stranka ni fakturirala storitev odvajanja in čiščenja niti Mesninam Krašek niti fizičnim osebam, katerih odpadne vode so se odvajale in čistile. Kot je razvidno npr. iz dopisa tožeče stranke toženi z dne 7.8.2008 (listina A63 arbitražnega spisa), je ta tekoče poročala toženi stranki o tem, katera voda (od kod) priteka na čistilno napravo.

40. Kako se merijo količine prečiščenih voda, je določeno v 11. členu Koncesijske pogodbe. Tako odplake kakor tudi fekalije se merijo na dovodu v čistilno napravo (odplake) oziroma na sprejemni postaji (fekalije). V 3. točki navedenega člena je določeno, da lahko koncedent „v vsakem trenutku naroči, da kontrolne meritve po ustreznem

merilnem postopku (meritve za ugotavljanje mer ali meritve posod) opravi neodvisen zaprisežen izvedenec. V morebitnem sporu bi obveljal izvedenčev rezultat. Tožena stranka ni zahtevala, da bi meritve opravil zaprisežen izvedenec, zato je treba šteti, da so meritve tožeče stranke pravilne.

41. Koncesionar je pridobil pravico do zaračunavanja cen za svoje storitve z dnem, ko je pristojno ministrstvo izdalo obratovalno dovoljenje za čistilno napravo (2. odstavek 1. točke 10. člena Koncesijske pogodbe). Uporabno dovoljenje je bilo izdano dne 20.7.2007. Pogodbeni stranki torej nista vezali začetka obračunavanja čiščenja odpadnih voda na dokončanje celotne investicije, pač pa na izdajo uporabnega dovoljenja za čistilno napravo. Ugovoru tožene stranke, da tožeča stranka ni (v celoti) zgradila kanalizacijskega omrežja in zato ne more zaračunavati cen za čiščenje odplak in fekalij, zaradi tega ni mogoče pritrditi. Tožena stranka v zvezi s tem sicer uveljavlja, da je pravni temelj za zavrnitev zahtevka določba 1. odstavka 101. člena Obligacijskega zakonika. Ta pove, da v dvostranskih pogodbah nobena stranka ni dolžna izpolniti svoje obveznosti, če druga stranka ne izpolni ali ni pripravljena sočasno izpolniti svoje obveznosti, razen če je dogovorjeno ali z zakonom določeno kaj drugega ali če kaj drugega izhaja iz narave posla. Tudi po zakonski določbi torej velja, da se stranki lahko drugače dogovorita. Kot je povedano že zgoraj, sta se stranki v Koncesijski pogodbi drugače dogovorili in sicer v 2. odstavku 1. točke 10. člena.

42. Tožena stranka je ugovarjala tožbenemu zahtevku tudi zato, ker „tožeča stranka ni nikoli podala nobenih pojasnil o tem, kako svoje račune izstavlja, kako obračunava storitve in kako prihaja do posameznih zaključkov." Računom, ki jih vtožuje tožeča stranka, so priložene priloge, v katerih so specificirane postavke, na katerih temeljijo zaračunani zneski. Z njimi je pojasnjeno, kaj (zneskovno) predstavljajo za posamezni mesec fiksni obratovalni stroški, kaj variabilni obratovalni stroški in kaj stroški kapitala. Dodan je tudi amortizacijski načrt. Že v samih računih pa so navedene količine prečiščene vode, ločeno za Pivovarno Laško in za komunalne vode. Tožeča stranka je v svojih dokaznih listinah priložila tudi „zavrnitev računa – obrazložitev postavk" (listina A65 arbitražnega spisa), ki pojasnjuje posamezne postavke izstavljenih računov. Čeprav listina nima datuma in ni mogoče zanesljivo sklepati, ali jo je in kdaj tožena stranka prejela, pa je gotovo, da jo je prejela vsaj tekom tega postopka. Tožena stranka zato ne more uspeti s posplošenim zatrjevanjem, da računi niso pojasnjeni.

43. Vprašanje plačevanja računov tožeče stranke je bilo obravnavano tudi na sestanku predstavnikov obeh strank tega postopka dne 30.1.2008. Zapisnik je sestavila predstavnica tožene stranke Sandra Barachini. V zapisniku je navedeno, da že izstavljeni računi niso bili plačani samo zaradi tega, ker je problem „predstavljal računovodski način izkazovanja faktur." Pogodbeni stranki sta se tedaj dogovorili, „da WTE ponovno pošlje Občini še neplačane račune za obdobje julij – oktober v pravilni obliki (ločeno za Pivovarno Laško in ločeno za Občino Laško). Na podlagi pravilnih računov bo Občina le-te poravnala, istočasno pa bo WTE umaknil izvršbo pri sodišču." V zvezi s tem je arbitražni senat vprašal toženo stranko, zakaj ob prikazanem dogovoru še vedno nasprotuje izstavljenim računom (vsaj delno se nanašajo na isto obdobje). Tožena stranka je odgovorila, da jih je zavračala zaradi njihove nejasne specifikacije. Njena zaveza, da jih plača, se naj bi nanašala na tiste dele računov, ki so bili izstavljeni za čiščenje odplak Pivovarne Laško. Taka razlaga je v očitnem nasprotju z zapisanim v zapisniku. Držala bi, če bi bilo na sestanku dogovorjeno, da naj tožeča stranka izstavljene račune popravi tako, da bo z njimi zaračunala le čiščenje odplak Pivovarne Laško, Občina Laško pa jih bo nato plačala. Iz zapisnika pa tega ni mogoče razbrati. Prav v ničemer ne razodeva kakšnega vsebinskega nasprotovanja plačilu za čiščenja (ostalih) odplak. Priča Michael Knust je v svoji pisni izjavi povedal, da so zastopniki Občine Laško na sestanku dne 30.1.2008 izjavili, da imajo težave s prikazom zneskov na računih in bi morali biti ločeno prikazani zneski, ki odpadejo na pivovarno in na občino. Niso se pa pogovarjali o tem, da bo občina plačala le tisti del računov, ki zadeva pivovarno.

44. Tožena stranka je še ugovarjala, da je tožeča stranka „predložila celo vrsto listin, ki so zapisane v nemškem jeziku" (peta točka odgovora na tožbo). Arbitražni senat pri svoji odločitvi ni upošteval nobene take listine. Vtoževani računi so res sestavljeni delno v nemškem jeziku, vendar pa gre le za dvojezično označevanje istih delov računov. Kar je

povedanega v slovenskem jeziku, je obenem zapisano še v nemškem.

45. Tožeča stranka je obračunala zakonite zamudne obresti od neplačanih računov do delnih plačil in štela, da so bile z delnimi plačili najprej poravnane obresti in v preostanku še glavnica. Način obračunavanja je prikazan v V. In VI. točki tožbe, tožeča stranka pa je priložila tudi obračune obresti. Tako ravnanje tožeče stranke je v skladu z določbo 288. člena Obligacijskega zakonika, po kateri se tedaj, ko dolguje dolžnik poleg glavnice tudi obresti in stroške, ti vračunavajo tako, da se najprej odplačajo stroški, nato obresti in končno glavnica.

46. Po povedanem je bilo treba tožbenemu zahtevku v celoti ugoditi.

Razlogi za odločitev o nasprotnem tožbenem zahtevku

47. Tožeča stranka po nasprotni tožbi zahteva povrnitev škode, ki ji naj bi nastala zaradi tega, ker tožena stranka po nasprotni tožbi ni izpolnila Koncesijske pogodbe, saj ni zgradila celotnega kanalizacijskega omrežja. Tožeča stranka je svoj zahtevek utemeljila kot premoženjsko škodo na podlagi 243. člena OZ (škoda, ki izvira iz kršitve pogodbenih obveznosti), ki zajema običajno škodo in izgubljeni dobiček (41. točka pripravljalne vloge z dne 17.11.2010). Navadno (običajno) škodo naj bi predstavljala vrednost premoženja, ki bi ga tožeča stranka imela, če bi tožena stranka svojo obveznost po pogodbi v celoti izpolnila in zgradila celotno kanalizacijsko omrežje. Alternativno pa je tožeča stranka kot pravno podlago za svoj zahtevek po nasprotni tožbi ponudila izgubljeni dobiček (okoljsko dajatev in kanalščino). Senat meni, da tožeča stranka ni uspela dokazati škode na nobeni izmed predlaganih pravnih podlag.

48. Za nastanek pogodbene odškodninske odgovornosti morajo biti izpolnjeni naslednji elementi:

- kršitev pogodbene obveznosti,
- pravno upoštevna škoda, ki nastane upniku iz pogodbenega razmerja,
- vzročna zveza med kršitvijo pogodbene obveznosti in nastalo škodo ter
- odgovornost stranke, ki je kršila pogodbene obveznosti (240. člen Obligacijskega zakonika).

49. Z aneksom št. 4 h Koncesijski pogodbi sta se pogodbeni stranki dogovorili, da bosta čistilna naprava in kanalizacijsko omrežje zgrajeni do 1.5.2005. Da te obveznosti tožeča stranka ni izpolnila, med strankama ni sporno, sporno je le, kdo je odgovoren za zamudo pri izgradnji kanalizacijskega sistema.

50. Glede višine nastale škode, katere povrnitev zahteva tožeča stranka po nasprotni tožbi, je ta predložila Oceno okoljskih stroškov kakovosti voda (v nadaljevanju: Ocena). Ukvarja se z vrednotenjem okoljskih stroškov zaradi neizvedenih ukrepov odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda. Uporabljena je metoda, ki temelji na stroških. Ocena temelji na izhodišču, da so stroški kakovosti voda nastali zaradi neizvedenih ukrepov odvajanja in čiščenja komunalnih voda (zadnji odstavek 17. strani Ocene). V naslednjem stavku pove, da bi izvedba „ustrezne investicije v obliki zagotavljanja storitve odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda v okviru javnega kanalizacijskega omrežja ter navezavi na komunalno čistilno napravo" preprečila okoljsko škodo. Povzročitev okoljske škode vidi torej v tem, da ni bila preprečena.

51. Ocena se sklicuje predvsem na dokument Evropske komisije: „Guidance Economics and the Environment – The implementation Challenge of the Water framework Directives (WATECO), 2003 (v nadaljevanju: WATECO smernice). WATECO smernice so mišljene kot pomagalo pri uresničevanju Direktive 2000/60/EC z dne 23.10.2000. Ukvarjajo se z vlogo ekonomske stroke pri sprejemanju odločitev na področju upravljanja z vodami. Smernice se ne ukvarjajo neposredno z ocenjevanjem škode, ki jo povzroči onesnaževalec voda, čeprav jih je načeloma mogoče uporabiti tudi za tak namen.

52. Uporabljena metoda okoljskih stroškov bi bila lahko ustrezna za primer, če bi tožeča stranka zahtevala od onesnaževalca okolja povrnitev nepremoženjske škode - npr. v

obliki okoljske škode na vodah, kot jo opredeljuje tretji odstavek 110.b člena Zakona o varstvu okolja (ZVO-1; Ur.l. RS, št. 41/2004, s spremembami). Nastala (nepremoženjska) okoljska škoda, ki je pogosto neposredno težko izmerljiva, bi bila ocenjena posredno, tako da bi se ocenili stroški za odpravo njenih posledic. Vendar pa tožeča stranka v nasprotni tožbi ni podala trditev v smeri nastanka okoljske škode, pač pa je svoj zahtevek v celoti utemeljila na domnevnem materialnem prikrajšanju zaradi neizgraditve kanalizacijskega omrežja.. Senat ugotavlja, da trditve tožeče stranke glede domnevne materialne škode tako niso podrte z ustreznimi dokazi, saj se edini dokaz glede višine nastale škode, ki ga je predložila tožeča stranka, nanaša na (domnevno) nepremoženjsko okoljsko škodo (okoljske stroške kakovosti voda), ne pa na stroške izgradnje kanalizacijskega omrežja. Uporabljena metoda ni primerna za oceno škode, ki naj bi nastala toženi stranki zaradi tega, ker ni bilo zgrajeno s koncesijsko pogodbo predvideno kanalizacijsko omrežje. Iz navedb tožeče stranke, da je zaradi kršitve pogodbe utrpela materialno škodo, tako ne izhaja utemeljenost tožbenega zahtevka, ki ga utemeljuje s povrnitvijo t.i. okoljske škode v obliki okoljskih stroškov zmanjšane kakovosti voda.

53. Ocena z uporabo metode stroškov ocenjuje okoljske stroške kakovosti voda tako, da presoja, kakšni bi bili stroški, če bi bile zgrajene male komunalne čistilne naprave in neprepustne greznice, pri čemer upošteva stroške izgradnje, stroške prevzema blata in ravnanja z blatom (obratovanje), pri malih komunalnih čistilnih napravah pa tudi stroške električne energije. Nikjer ni pojasnjeno, zakaj bi bilo treba zgraditi navedene naprave in oceniti z njimi nastale stroške. Po trditvah tožeče stranke po nasprotni tožbi je škodno ravnanje tožene stranke po nasprotni tožbi v tem, ker ni dokončala kanalizacijskega sistema, tako da bi lahko čistilna naprava zajela vse odpadne vode. Če se je že ocenjevalo stroške, ki bi nastali zato, da bi se preprečila zatrjevana škoda, potem bi bilo treba kvečjemu oceniti, kakšni stroški bi nastali z dokončanjem kanalizacijskega sistema, ne pa, kakšni stroški bi nastali z alternativnim sistemom prečiščevanja voda z izgradnjo malih čistilnih naprav in nepropustnih greznic. Tožeča stranka po nasprotni stranki ne odpravlja zatrjevane škode tako, da bi skušala zgraditi male komunalne čistilne naprave in neprepustne greznic, pač pa tako, da dokončuje kanalizacijski sistem brez sodelovanja tožene stranke po nasprotni tožbi. Dne 15.2.2008 je sklenila pogodbo z AGM Nemec d.o.o. „za izvedbo celostnega urejanja odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda in varovanja vodnih virov na povodju Savinje" (tako je razvidno iz arbitražne dokazne listine, označene s C1). Priča Luka Picej je v svoji pisni izjavi pojasnil, katere dele kanalizacijskega omrežja je gradila tožeča stranka in katere samostojno tožena stranka, s čimer je mišljeno pridobivanje služnostnih pogodb, projektov in gradbenih dovoljenj. Tožena stranka po njegovih besedah gradi kanalizacijsko omrežje že pet let. Pojasnil je še, da bi „sicer bila sredstva okoljske dajatve neuporabljena in bi se morala nakazati v državni proračun."

54. Če bi tožena stranka utemeljevala nastalo materialno škodo, katere povrnitev zahteva z nasprotno tožbo tako, da bi terjala povrnitev stroškov, ki bi nastali z dokončanjem kanalizacijskega omrežja, potem bi se pokazalo, da tako nastali stroški niso njej povzročena škoda. Koncesijsko razmerje je oblikovano tako, da se vložki tožene stranke upoštevajo pri ceni storitev tožeče stranke. V drugem odstavku 4. točke 10. člena Koncesijske pogodbe je namreč določeno, da se izhodiščna cena storitev „sorazmerno znižuje za dodatno vložena nepovratna in druga namenska sredstva za izgradnjo sistema." Vse, kar je vložila ali bi vložila tožena stranka v izgradnjo kanalizacijskega omrežja, se upošteva pri izračunu cene storitev tožeče stranke. Čim večja so lastna vlaganja tožene stranke, toliko nižja je cena storitev, ki jo je upravičena zaračunavati tožeča stranke. Njena upoštevna škoda bi lahko bila le razlika v stroških, ki bi jih imela, če bi kanalizacijsko omrežje dogradila tožena stranka po nasprotni tožbi in stroški, ki jih ima, ker bo kanalizacijsko omrežje dokončala družba AGM Nemec d.o.o. Trditev in dokazov v prid taki škodi pa v tem postopku ni ponudila.

55. Po Oceni naj bi „stroški kakovosti voda zaradi neizvedenih ukrepov odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda znašali 2.634.185 EUR." Tožeča stranka po nasprotni tožbi zahteva povrnitev škode v višini 2.834.185 EUR. Upoštevajoč navedbe v nasprotni tožbi je razliko v zneskih pripisati očitni pisni pomoti.

56. Tožeča stranka po nasprotni tožbi je v vlogi z dne 13.9.2010 navedla, da ji je „nadalje

nastala škoda zaradi plačevanja okoljske dajatev v skupni višini 1.557.811,69 EUR, ki jo je zavezana zaračunavati občanom ter plačati državi na podlagi Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda." Okoljske dajatve, ki so jih plačevali zavezanci na njenem območju, ne more biti škoda, ki bi nastala tožeči stranki po nasprotni tožbi; ta škoda bi lahko nastala le njenim občanom.

57. Tožeči stranki po nasprotni tožbi naj bi nastajala škoda tudi zato, ker svojim občanom ni mogla zaračunavati kanalščine. Ocenila je, da ji je zaradi tega v petih letih nastala škoda v višini 1.554.777,00 EUR. Pojasnjuje, da bi ji šla kanalščina ob predpostavki, da bi sama zgradila kanalizacijski sistem (27. točka pripravljalne vloge z dne 13.9.2010). Vendar pa na tako predpostavko ne more uspešno opreti zahtevka za povračilo škode.

58. Po povedanem je bilo treba nasprotni tožbeni zahtevek zavrniti, ne da bi se arbitražni senat ukvarjal s spornim vprašanjem, zakaj ni dokončana gradnja kanalizacijskega omrežja in s tem povezano odgovornostjo tožeče stranke.

O stroških postopka

59. Izrek o stroških postopka temelji na doseženem uspehu. Ker je bilo tožbenemu zahtevku ugodeno, nasprotni tožbeni zahtevek pa je bil zavrnjen, mora tožena stranka povrniti tožeči stranki njene stroške postopka, odmerjene po specificiranem stroškovniku (z dne 25.1.2011), upoštevajoč veljavno Odvetniško tarifo. Tako odmerjeni stroški znašajo 44.028,23 EUR.

Ljubljana, 11. marca 2011

Predsednik arbitražnega senata
dr. Mile Dolenc

Članica senata
doc. dr. Špelca Mežnar

Član senata
prof. dr. Peter Grilc